

Rinze Ijbema - Marcus 9, 2-8.

[1] Wat een druif, die Petrus. Oké, ik kan me voorstellen dat je het te plat vindt als ik me zo uitdruk. Maar dit was werkelijk meer dan een beetje dom. Om in het bijzijn van een hemelse Elia en Mozes de Heer aan te bieden om voor onderdak te zorgen. Ook echt helemaal Petrus. Ik bedoel, voor wat we van hen weten snappen we dat een bescheiden Jakobus of een lieve Johannes, die broers zouden nooit met zo'n idee komen. En wij natuurlijk ook niet. Natuurlijk niet... Nou ja, dat zullen we nooit weten, want zoals vaker: we waren er gewoon niet bij. We zullen nooit weten of we Petrus' fout zouden maken. We zullen nooit weten hoe dom wij zouden zijn geweest. Dat kun je jammer vinden, maar het is misschien ook wel een beetje makkelijk. Even goed is het de moeite waard om nog eens te kijken wat er nou gebeurde, hoe Petrus' reageerde en wat dat jou te zeggen heeft.

[2] Deze preek is een drieluik over de verheerlijking op de berg, en het eerste deel, het hoofddeel gaat over Jezus zelf, en over wat er met hem gebeurde. Het tweede deel gaat over Petrus, en het derde deel gaat over jou en mij.

1. **[3]** Als het hier over de Heer gaat, het valt wel op dat hij er met een kleine groep apart op uit gaat. Petrus, Jakobus en Johannes. Sowieso wil Marcus dat je begrijpt dat er iets bijzonders gebeurt. Het is net of de film over Jezus' leven even wordt stilgezet, om ons een kort maar heel intens moment in te prenten. Ze hadden zes dagen gepauzeerd, even geen drukte, geen preken en geen vragen. En toen op weg naar een berg, een hoge berg. Ik denk dat het die berg was, rechts van het Meer van Galilea, de berg van Jezus, waar hij als meer dan Mozes het volk van God in de leer van God had onderwezen: de berg van de beroemde Bergrede. Maar toen waren er massa's mensen geweest, nu valt de nadruk erop dat hij er met hen alleen is. Hen alleen.

[4] Bij wat er toen gebeurde hebben we vast allemaal onze eigen voorstelling, en dat is ook helemaal prima. Maar als iedereen al een idee heeft van wat de leerlingen toen zagen, voegt het niet zoveel toe als ik jullie nu zou vertellen wat ik denk dat er te zien viel. Daarom kies ik ervoor te laten staan wat er staat, en één aspect van wat er gebeurde, één manier om ernaar te kijken, vanmorgen extra te benadrukken. Dit aspect: wat een licht. Wij, lezers die het evangelie al uit hebben, weten natuurlijk wel wie Jezus is. Je ziet het niet direct, maar hij is de zoon van God. Luister maar naar wat hij zegt. Kijk maar naar wat zijn handen doen. Wonderlijk. Maar als je het verhaal voor het eerst leest komt nu op de berg God wel opeens heel dichtbij, en Jezus begint te stralen. Het licht dat van hem uitgaat maakt zijn kleren hemels wit.

[5] ‘Toen verscheen Elia aan hen, samen met Mozes, en ze spraken met Jezus.’ Waarom die twee, wat maakt hen zo bijzonder? Ik heb geen idee. Of misschien wel, want het verhaal gaat dat beiden op een bijzondere manier aan hun eind zijn gekomen. Van Mozes is nooit een graf gevonden, en van Elia zegt z’n opvolger dat hij hem in een wagen van licht naar God zag gaan. Of misschien staan ze allebei voor een helft van de oude bijbel, Mozes voor de wet, Elia voor de profeten. Maar eigenlijk maakt het niet uit. Zoals Jezus Petrus, Jakobus en Johannes meeneemt om te luisteren en te leren, zo mogen Elia en Mozes vandaag de Heer ontmoeten en spreken.

Hoe je het ook went of keert, die twee hadden allebei tijdens hun leven in woorden en daden uitgelegd wat Gods plannen waren met de mensen. Mensen als ze waren hadden ze dat gedaan met hun eigen gebreken, Mozes met z’n opvliegendheid, Elia met z’n buien van moedeloosheid. Mensen als ze waren hadden ze graag meer willen zien van hoe God dan z’n plannen zou uitwerken. Begenadigde mensen als ze waren, hebben ze het ons ook oprecht gegund om de uitkomst van hun profetieën te zien, en Jezus Christus als het licht dat zij vooraf schaduwden. En begenadigde mensen als ze waren mogen ze op dit moment van de verheerlijking op de berg de vervuller van hun dromen in eigen persoon ontmoeten en bemoedigen.

Het valt natuurlijk op dat deze twee, in tegenstelling tot Petrus, kennelijk precies weten wat ze moeten zeggen. Hadden ze bij hun leven op aarde alleen de losse puzzelstukjes in handen gehad, en nog geen zicht op het hele plaatje, kennelijk hebben ze in het bijzijn van God leren begrijpen hoe alle stukjes in elkaar passen en wat Gods dromen in werkelijkheid behelsden. In deze pauze in de film van Jezus’ leven krijgen twee oude profeten de kans hun Heer te bemoedigen. Ze kunnen terugkijken op drie jaar profetenleven, waarin de Here Jezus had meegemaakt wat zij als Gods profeten ook hadden ervaren, mooie dingen, moeilijke dingen. Ze kunnen vooruitkijken naar het unieke dat er over drie maanden gaat komen, de reis naar Jeruzalem en de dood die komt. In dit gesprek komt het Oude Testament tot een afronding. Het bemoedigende van dit gesprek tussen Jezus, Mozes en Elia is dat ze weten dat wat nu gaat gebeuren altijd de wil van God is geweest. Het moeilijke van dit gesprek is dat wat moet gaan gebeuren zelf zo moeilijk gaat zijn. Maar Mozes en Elia wisten wat ze moesten zeggen om hun Heer iets goeds mee te geven.

2. **[6]** En nu: die Petrus. Want zo goed als Elia en Mozes wisten te praten met hun Heiland, zo weinig brengt Petrus ervan terecht. ‘Hij wist niet goed wat hij moest zeggen, want ze waren door schrik overweldigd.’ Hoe zou jij je voelen, als jij Petrus was, en voorganger in de kerk van Jeruzalem

of waar dan ook, en dit stond in de bijbel die wordt voorgelezen? Zou je niet liever een kerkdienstje skippen als je wist dat deze geschiedenis voorgelezen ging worden? Wel, Petrus niet. Er zijn genoeg redenen om aan te nemen dat Marcus, de auteur van dit evangelie, de secretaris van Petrus is geweest, dus eigenlijk zijn het de woorden van de apostel zelf die we gelezen hebben. Petrus duikt niet weg als dit verhaal aan de beurt is. Petrus kiest ervoor er zelf over te preken. Minder dan Mozes is hier.

En als je heel Marcus doorleest kom je dit soort knulligheden van Petrus vaker tegen. Toen een paar moeders hun kinderen naar Jezus wilden brengen, zei ook hij, Petrus, dat ze hem niet moesten storen. Dom van mij, zegt Petrus nu. En later, toen ze Jezus gevangen wilden nemen, had hij, Petrus, z'n zwaard gepakt en Malchus beschadigd. Dom van mij, zegt Petrus nu. En dan dit. 'Rabbi, het is goed dat wij hier zijn; laten we drie tenten opslaan, een voor u, een voor Mozes en een voor Elia.' Dom van mij, zegt Petrus nu. Maar hij preekt er even goed wel over. Misschien heeft Marcus na zo'n preek wel voorgesteld om dat stukje er maar uit te houden. Maar dat is niet gebeurd. Petrus is man genoeg om op te biechten dat hij ernaast zat.

[7] Maar hoe zat hij er dan precies naast? Wat is er mis met drie afdakjes voor als de nacht valt, zodat je niet nat wordt als het regent, zodat je de warmte van het vuur wat beter vasthoudt, zodat ze hen het leven wat makkelijker maken? Luister, daar is niks mis mee. Behalve dat Petrus de verhoudingen kwijt is. 'Ik ben uw schuilplaats, Heer.' Dit is wat er mis is. Dat Petrus even kwijt is wie hier hemels is en heilig en almachtig, en wie hier aards is en beperkt en kwetsbaar. Petrus ziet over het hoofd met wie hij te doen heeft. Jezus van Nazareth dienen met eten, drinken en onderdak is één ding. Met de verheerlijkte zoon van God zo omgaan is iets anders.

Nu vertelt Marcus dat Petrus doet wat hij doet 'omdat ze door schrik overweldigd waren.' Ik denk dat het goed is om dat serieus te nemen. Ik denk dat het zo werkt in ons leven. Als God een keer écht heel dichtbij is, worden we zomaar bang. Daar kun je allemaal redenen voor verzinnen. Het heeft met zonde te maken, natuurlijk. Het heeft ermee te maken dat Hij je maker is. Om allerlei redenen past zijn wereld niet zomaar bij die van ons. En als Hij dan eens echt dichtbij komt, zo dichtbij dat je z'n licht ziet stralen, oké, dan is dat stress en word je bang en dit is hoe sommigen van ons reageren als ze bang zijn: je moet wat doen, wat zinnigs doen, een beetje helpen, een beetje rommelen, maar je moet wat doen. Omdat je anders bevriest. Van angst.

[8] Het valt op dat God Petrus wel corrigeert, maar niet bestraft. De correctie is dat God benadrukt hoe hemels Jezus werkelijk is. 'Dit is mijn geliefde Zoon, luister naar hem.' Wat je kon zien

aan dat licht dat Jezus uitstraalde, kunnen ze nu horen van Gods eigen stem die klinkt uit een wolk. Die wolk als symbool van Gods aanwezigheid, die was al bekend sinds Mozes. Die stem van God als onderstreping van wie Christus werkelijk is, die hadden de leerlingen al eerder gehoord, toen Jezus gedoopt werd door Johannes de Doper. Als dit moment een pauze is in het leven van Jezus, dan is het een pauze om te beklemtonen dat wie Jezus is en wat Hij doet helemaal klopt met Gods plannen.

3. **[9]** Zo wordt Petrus wel gecorrigeerd, maar hij wordt niet bestraft. Voor mij zit daar de deur waar we doorheen kunnen gaan om naar onszelf te kijken. Ik wil graag hardop zeggen dat we dan wel een nieuwe stap maken in deze preek. In dit drieluik is het belangrijkste dat Jezus' leven even wordt stilgezet, en dat God dat moment creëert om hem in het hemels licht te zetten: hier is de man om wie de wereld draait, alle profeten wezen vooruit naar hem, hij is het die Gods werk gaat afmaken. En op het ene zijpaneel van dit drieluik zien we Petrus, die onhandig is, maar die openlijk zijn tekort benoemt, en die knielt voor zijn Heer en Heiland. En nu zetten we er een tweede zijpaneel naast, als spiegel, en we kijken of wij onszelf in het plaatje van Petrus herkennen. Wat ik over Christus als middelpunt heb gezegd, dat is wat het woord van God ons vandaag vertelt. Wat ik over jou en mij zeg, dat is op de tast.

[10] Bij Petrus speelde schrik een rol, de angst die ontstond toen Gods licht onstuimig straalde op die berg waar ze met God alleen waren. Ik denk dat ons dat ook kan overkomen. Of dat wij op z'n minst in onze omgang met God rekening moeten houden met dat dit ons zomaar gebeurt. Wij kunnen dus, bewust of onbewust, heel dicht bij God zijn, en God kan héél dichtbij ons zijn, en wat er gebeurt is dat we uit angst domme dingen gaan zeggen, en domme dingen gaan doen. En zelfs als dat niet bestraft hoeft te worden, dan moet het nog wel gecorrigeerd. Ik wil nu wat voorbeelden geven van waar je dat kunt zien gebeuren.

[11] In de kerkelijke media vindt een discussie plaats over het verleden van het kerkverband waar we bij horen, de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt. In de jaren zestig zijn deze kerken gescheurd en zijn de Nederlands Gereformeerde kerken ontstaan. Één van de hoofdrolspelers uit die kerkstrijd is kort geleden overleden. Dat was professor Kamphuis. Iemand zei toen dat het nu tijd was om te zeggen dat hij en anderen toen fouten hebben gemaakt. Verder, vorige week zaterdag verscheen er een interview met Hans Schilder, de zoon van professor H.J. Schilder, een andere prominente gereformeerde uit die tijd. En hij vertelde over de pijn van toen en hoe hij persoonlijk op zoek was naar verzoening. Ik heb gemerkt dat deze verhalen de mensen die die tijd hebben

meegemaakt in het hart raakten. En de een reageert opvliegend en de ander met moedeloosheid – maar het raakt je.

Ik voel dat ik nu twee dingen moet uitleggen. Allereerst, als jij dit niet persoonlijk hebt meegemaakt, omdat je jonger bent, of omdat je niet in één van deze kerken bent opgegroeid, dan snap ik dat je niet zoveel met deze verhalen in de pers hebt. Dan vraag ik je om er toch bij te blijven, omdat het je broers en zussen misschien wel persoonlijk raakt. En in de tweede plaats: ik denk niet dat ene Rinze Ijbema jullie nu even gaat vertellen hoe het allemaal zat en wie er fout was en wat er nu precies moet gebeuren om het weer goed te maken. Alles wat ik je vraag is je te spiegelen aan Petrus, hoe hij reageerde toen God zo dichtbij kwam op die hoge berg.

[12] Als er ruzie is in de kerk, is juist het punt dat het gaat over God en over zijn heiligheid en over zijn nabijheid heel belangrijk. Maar aan Petrus zie je dat wij niet automatisch goed reageren als God zo dichtbij is. Uit schrik, uit angst om het heilige te verliezen, bieden we onszelf aan als behoeders van het heilige. Wij bieden onze afdakjes aan: ik ben uw schuilplaats, Heer. Nu ben ik er toen niet bij geweest, en ik weet niet wat ik toen gezegd zou hebben. Maar als zelfs Petrus achteraf kan zeggen: ‘Ik wist niet goed wat ik moest zeggen,’ is het niet mogelijk om daarmee te beginnen? Wij zijn mensen, en als wij met het heilige, met God en met zijn volk moeten omgaan, dan reageren wij zomaar uit angst en doen meer en zeggen meer dan we waar kunnen maken of dan goed voor ons is. Maar onze heilige huisjes zijn te klein voor God. Dit zeg ik vandaag hierover, 8en ik zeg het op de tast.

[13] En omdat het achteraf altijd gemakkelijk praten is wil ik je ook uitnodigen om zelf vandaag in de spiegel van Petrus te kijken. Ga eens na: waar in je leven ben je zelf misschien bezig een afdakje voor de Heilige te bouwen, een plek in je leven waar God mag zitten, maar wel zo dat Hij zich aanpast aan de ruimte die jij als mens Hem toebedeelt... Misschien herken je dit wel: dat je soms probeert God om te kopen. Zo van: ‘God, als U me dit geeft, dan zal ik dat voor U doen...’ Eigenlijk doe je dan hetzelfde: je geeft God een beperkte plek in je leven, je past Hem aan aan je menselijke maat. En dan moet je je proberen te realiseren dat je dus zo met GóD omgaat. Alsof je je mobieltje oplaadt met de bliksem. En dan is vandaag de vraag: ben je soms bang voor wat er gebeurt als God echt zijn plek in je leven opeist? Je bedoelt het goed: ‘God, u bent welkom bij mij, ik zal wel voor U zorgen.’ Maar je bent dom bezig. Je bedoelt het goed, dus er hoeft niet zo nodig bestraft te worden. Maar laat je wel corrigeren. Kijk naar wat God later met Petrus kon. Geef toe dat je soms een geestelijke kluns bent. Geef God zijn ruimte.

[14] De echo van Gods stem uit die wolk van toen hoor je vandaag nog naklinken: 'Hier is mijn Zoon van wie ik houd, luister naar hem.' Dan past het ons af en toe te gaan zitten en te luisteren, naar hem, naar de verhalen over hem. Dan past het ons om niet meteen met onze invullingen te komen, ons beeld van heilig huisje, kerkje, beestje. Dan past het ons te erkennen dat het schrikken is als God zich eens echt laat gelden in ons leven. En dat wij zomaar dom zijn. Druiven, met Petrus. Maar Petrus en wij zijn maar de zijluiken van het drieluik. Het gaat om het midden, om Jezus Christus.

[15] Ik weet natuurlijk niet of het je opviel bij het lezen van de verheerlijking op de berg uit Marcus. Aan het begin gaat Jezus op weg met drie discipelen, Petrus, Jakobus en Johannes: met hen alleen, staat er dan. En aan het eind, als ze weer terug gaan, staat er: 'Ze zagen niemand meer behalve Jezus.' Hem alleen. En nu snap ik wel dat het 'Hem alleen' is omdat Elia en Mozes weer verdwenen zijn, maar toch. Het is een te mooie samenvatting om te laten liggen. Christus ging de berg op om alleen deze drie iets bijzonders te leren. Alleen hen. En de volgende dag dalen zij de berg weer af en hebben ze iets bijzonders geleerd. Alleen hem. De Heilige God is in Christus dichtbij je. Schrik niet, en doe niet alsof jij hem onderdak moet geven. Wij zijn de ranken, hij is de wijnstok. Alleen hij.

Amen.